

Sygnatura akt IX Ns 398/14

POSTANOWIENIE

W., dnia 02-12-2014 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu IX Wydział Cywilny w następującym składzie:

PrzewodniczącySSR Jolanta Malik

ProtokolantMaja Zajac

po rozpoznaniu w dniu 02-12-2014 r. we Wrocławiu

na rozprawie sprawy z wniosku A. S.

przy udziale K. S., E. N., Z. S.

- o zmianę postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku wydanego pod sygn. IX Ns 352/13

POSTANAWIA:

oddalić wniosek

IX Ns 398/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca A. S. domagał się uzupełnienia postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia - Śródmieścia z dnia 2.10.2013 wydanego pod. Sygn. (...)w przedmiocie dziedziczenia gospodarstwa rolnego. W uzasadnieniu wniosku podał, że spadkodawca B. S. był właścicielem gospodarstwa rolnego na podstawie aktu własności ziemi wydanego dnia (...)roku przez Powiatowe Biuro Geodezji i (...) w K. o łącznej powierzchni 1,0500 ha oraz na podstawie księgi wieczystej nr (...) o łącznej powierzchni 5 ha. Postanowienie spadkowe po nim winno zatem obejmować stwierdzenie nabycia spadku tegoż gospodarstwa rolnego. Brak orzeczenia w przedmiocie dziedziczenia gospodarstwa rolnego uniemożliwia spadkobiercom B. S. zawracie umowy działu spadku i zniesienie współwłasności oraz założenie ksiąg wieczystych.

Uczestnicy K. S., E. N., Z. S. popierali wniosek.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

W latach 50-tych spadkodawca Z. S. na podstawie umowy sprzedaży nabył własność działki leśnej nr (...) o pow. 4,9900 ha położonej obok miejscowości C. i B. w powiecie (...). Mieszkał wówczas we W. i tutaj znajdowało się jego centrum życiowe. D. kupił obok miejscowości, z której pochodził, jako lokatę pieniędzy. Działka ta nie stanowiła nigdy elementu gospodarstwa rolnego, którego właścicielem był by spadkodawca. Dla działki tej prowadzona jest księga wieczysta (...) i ujawniona jest w rejestrze gruntów prowadzonym przez Starostwo (...), jednostka rejestrowa G.216, gdzie jako opis użytku widnieją lasy.

W tym czasie działkę leśną nr (...) o pow. 1,05 ha położoną obok działki (...) nabyli także rodzice B. S.. Wkrótce rodzice przekazali tą działkę B. S. nieformalną umową darowizny. Działka ta ujawniona jest w rejestrze gruntów prowadzonym przez Starostwo (...), jednostka rejestrowa G.216, gdzie jako opis użytku widnieją lasy, nie jest założona dla niej księga wieczysta.

Stąd już od lat 60-tych B. S. był w posiadaniu dwóch działek leśnych nr (...) . Działki te nie były nigdy składnikiem żadnego gospodarstwa rolnego. Spadkodawca nie wykorzystywał ich w żaden sposób do żadnej działalności rolniczej.

Stanowią one po prostu zwarty obszar leśny, tak że trudno nawet określić gdzie przebiega granica między tymi działkami. Spadkodawca nie prowadził na niej żadnej działalności rolniczej, ponieważ mieszkał i pracował we W., a posiadanie tych działek traktował jako lokatę kapitału. Spadkodawca nie był także właścicielem gruntów rolnych.

Z uwagi na fakt przekazania spadkodawcy przez jego rodziców działki nr (...) nieformalna umową oraz uwagi na to, iż spadkodawca był jej faktycznym posiadaczem już od blisko 20 lat, jej własność została uregulowana aktem własności ziemi z dnia (...) roku wydanym przez Powiatowe Biuro Geodezji i (...) w K.. W akcie tym wskazano, iż B. S. stał się z mocy prawa właścicielem działki gruntu nr (...) położonej we wsi B., powiat (...), poz. Rej. 68.

Od działek tych wymierzany był spadkodawcy jest podatek leśny.

Spadkodawca B. S. zmarł w dniu 20 września 1997r. we W., gdzie zamieszkiwał przy ul. (...). Na dzień otwarcia spadku B. S. nie był właścicielem gospodarstwa rolnego rozumianego jako zorganizowana całość gospodarcza, a jedynie właścicielem dwóch działek leśnych o nr(...).

Dowód:

- odpis z księgi wieczystej (...) – k. 2325
- akt własności ziemi z dnia 30.05.19975 roku wydanym przez Powiatowe Biuro Geodezji i (...) w K. – k. 2
- wypis z rejestru gruntów –k. 7
- decyzja w sprawie wymiaru podatku leśnego –k. 15
- zdjęcie lotnicze działkę –k. 16
- odpis skrócony aktu zgonu w aktach IX Ns 352/13
- przesłuchanie wnioskodawcy i uczestnika Z. S. – k. 44 i 45

Postanowieniem z dnia 2.10.2013 wydanym pod. sygn. IX Ns 352/13 Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Śródmieścia stwierdził nabycie spadku po B. S., w którym orzekł, iż spadek po nim nabywają żona K. S. i dzieci : A. S., E. N., Z. S. – każdy z nich 1 /4 części wprost. Przesłuchany w tej sprawie wnioskodawca oraz uczestnicy zeznali, iż w skład spadku nie wchodzi gospodarstwo rolne, jedynie dwie działki leśne.

Dowód:

- postanowienie z dnia 2.10.2013
- protokół rozprawy z dnia 2.10.2013

Sąd zważył, co następuje :

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Spadek otwarty został (...), zatem: a/ do dziedziczenia mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego w brzmieniu nadanym im nowelą z 28.VII.1990 r. (Dz. U. Nr 55, poz. 321), b/ ocena, czy grunty należące do spadku mają charakter gruntów rolnych, musi być odniesiona do stanu tych gruntów w dacie śmierci spadkodawcy.

Według art. 46¹ k.c. nieruchomościami rolnymi (gruntami rolnymi) są nieruchomości, które są lub mogą być wykorzystywane do prowadzenia działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, nie wyłączając produkcji ogrodniczej, sadowniczej i rybnej.

Dalej, art. 55³ k.c. stanowi, że "za gospodarstwo rolne uważa się grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego". Z mocy zaś art. 1058 k.c. przepisy szczególnie o dziedziczeniu z ustawy gospodarstwa rolnego (art. 1058-1087 k.c.) mają zastosowanie, gdy gospodarstwo to obejmuje grunty rolne o powierzchni przekraczającej 1 ha. W judykaturze SN przyjęto, że wchodzące w skład gospodarstwa rolnego grunty pod budynkami mieszkalnymi i grunty niezbędne do korzystania z tych budynków są nieruchomościami rolnymi (gruntami rolnymi) w rozumieniu art. 46¹ k.c. i art. 1058 k.c. (zob. np. uchwałę SN z 30.V.1996 r., III CZP 47/96, OSNC 1996, z. 11, poz. 142).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd wynika, iż spadkodawca nigdy (a szczególności w dacie otwarcia spadku, czyli w dacie swej śmierci) nie był właścicielem gospodarstwa rolnego w rozumieniu definicji określonej w art. 55³ kc, czyli zorganizowanej całości gospodarczej, w skład której wchodziły grunty rolne, a był właścicielem jedynie dwóch działek leśnych, które w dniu otwarcia spadku nie wchodziły w skład żadnego gospodarstwa rolnego.

Najistotniejszym składnikiem gospodarstwa rolnego - w sensie przedmiotowym - jest grunt rolny. Bez niego nie może istnieć gospodarstwo rolne. Występowanie pozostałych składników tego gospodarstwa, wymienionych w art. 55³ k.c. nie jest konieczne dla bytu samego gospodarstwa (vide postanowienie SN z dnia 7 maja 1997 r. II CKN 137/97, Wokanda 1997/9/9 oraz postanowienie SN z dnia 14 lipca 1999 r. II CKN 433/98 „Do gospodarstwa rolnego zalicza się również lasy i grunty leśne, jeżeli wraz z nieruchomościami o charakterze rolnym stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą. Zasadniczą przesłanką tego zaliczenia jest zatem stwierdzenie istnienia więzi gospodarczo-funkcjonalnej pomiędzy działką leśną a nieruchomością o charakterze rolnym”. LEX nr 527163)

Bezspornie działki leśne spadkodawcy nie pozostawały w żadnym związku funkcjonalnym z gruntami rolnymi spadkodawcy, bo ich po prostu nie posiadał, nie pozostawały też w takim związku z gospodarstwem rolnym, bo go również nigdy nie posiadał.

Wnioskodawca i przesłuchany uczestnik mimo że popierali wniosek, zgodni byli co do faktu, iż ich ojciec nigdy nie był właścicielem gospodarstwa rolnego, a w szczególności w dacie otwarcia spadku, gdyż w tej dacie był właścicielem jedynie dwóch działek leśnych. Mimo tak oczywistego własnego stanowiska wnioskodawca jak i uczestnicy zostali niejako „zmuszeni” do wystąpienia z niniejszym wnioskiem przez Starostwo Powiatowe w K., co wynika z pisma tego Starostwa z dnia 2.12.2013 (k. 6). Jednakże stanowisko osoby, która z upoważnienia Starosty sporządzała to pismo wynika z nieznamości przepisów prawa zacytowanych powyżej. Oceniając bowiem czy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne należy bowiem dokonać analizy przepisów obowiązujących w dacie otwarcia spadku określających definicję tego gospodarstwa. Oceny tej nie można dokonywać jedynie na podstawie aktu własności ziemi z 1975 roku, ale co trzeba podkreślić, na podstawie przepisów prawa obowiązujących w dacie otwarcia spadku w powiązaniu z rodzajem gruntów, których właścicielem był spadkodawca w dacie swej śmierci (wyłącznie dwie działki leśne).

Stąd nie było podstaw prawnych do uzupełnienia postanowienia z dnia 2.10.2013 wydanego pod. sygn. IX Ns 352/13 w przedmiocie dziedziczenia gospodarstwa rolnego w oparciu o art. 677 par. 3 kpc czy art. 679 kpc, gdyż spadkodawca w chwili otwarcia spadku nie był właścicielem takiego gospodarstwa, a wydane postanowienie jest prawidłowe. Domaganie się przez Starostwo w K. takiego uzupełnienia jest bezprawne, a spadkodawcy na podstawie ww postanowienia nabyli wszystko, co wchodzi w skład spadku po B. S., a więc w szczególności ww działki leśne.